

Preek 24 okt 2021 – Groningerdienst

Gemeente van Jezus Christus

Vandaag zijn we hier voor de 15e keer bijeen om een dienst in het Gronings te vieren. Bij toeval ontstaan, is dit uitgegroeid tot een fenomeen. Mensen van heinde en verre zijn hier in de afgelopen jaren bijeengekomen om met elkaar de ontmoeting met God en elkaar te vieren. Met tussen de 4 of 5 honderd mensen groeide dit uit tot de grootste manifestatie van Groninger in het westen van ons land. Gespist zijn wij op mensen uit het Groningerland die hun leven hier in het westen leven maar toch nog altijd de verbondenheid voelen met de provincie Groningen en de Groninger taal. Vorig jaar waren we met meer dan 10.000 Groningers uit het hele land verbonden in onze live stream omdat er vanwege corona niemand naar de kerk mocht en kon komen. Vandaag is dat een beetje anders. Maar we hopen dat we u raken.

Deze dienst hoort wat het thema betreft thuis in een reeks diensten in dit jaar, hier in de OLK met als thema: wandelen met God. Dat thema geeft ons ook de basis voor onze dienst vandaag. Want wandelen met God betekent in nauwe omgang met God staan, in voortdurende en diepe communicatie over en weer en die communicatie gaat misschien wel het beste in de taal van onze jeugd, in de taal van ons hart. Zo heb ik mensen dat in de afgelopen jaren horen formuleren. Dat ze hier in het Gronings soms voor het eerst de bijbel, het woord van God rechtstreeks tot hun hart voelden spreken. Maar dit terzijde.

Hoe belangrijk wandelen is, hebben we dit en vorig jaar gemerkt. Het jaar waarin corona ons als het ware verlamde en opsloot in isolement.

Bewegen werd een kernwoord. Beweging op zich is natuurlijk al prima, maar wandelen met open oog voor elkaar, de natuur en God is nog een heel andere dimensie. Daarvoor geeft het verhaal van deze morgen ook legio aanknopingspunten. Want Elia wandelde ook met God, ja in ons verhaal was het wandelen zelfs een beetje verworden tot behoorlijk hard

Gemainte,

Vandoage binnen wie hier veur vieftiende moal bie nander in n Grunneger Dainst. Bie touvaal ontstoan, op roakeldais begund, is t oetgruid tot n fenomeen. Lu van wied en zied binnen hier in aal dizze joaren bie nkander kommen om mitnander ontmouten mit God en mit mekoar te vieren. Mit vaaier- of viefhonderd minsen gruide dit oet tot grootste manifestoatsie van Grunn in t Westen. t Is begund veur lu oet Grunnen dij in t Westen leven mor netglik altied verbondenheid vuilen mit pervinsie Grunnen en Grunneger toal. Veureg joar wadden wie mit meer den tiendoezend Grunnegers oet t haile laand en allerdeegs over gruppe verbonden in ons live stream. Dou mög der ja deur corona gainent noa kerke. Vandoage ist n beetje aans. Mor wie hopen dat dainst wat mit joe dut.

Thema vandoage heurt thuus in n riegje dainsten dit joar in Olle Lutherse Kerk over 'Wandeln mit God'. Dat thema gefte ook kleur aan onze dainst van dizze zundag. Wandeln mit God betaikent stoef bie Hom stoan en dat er aaldeur n hinneweer is tussen Aiwege en joe. En dat hinneweer, dat gesprek gaait meugelk wel t beste in toal van joen jeugd. In toal van ons haart. Zo heb ik minsen dat in ofgelopen joaren heuren verwoorden. Dat hier in t Grunnegs, biezetten veur t eerst, Biebel, t Woord van God, liekoet in t haart kwam.

Hou belangriek wandeln is hebben wie dit en veureg joar vernomen. Corona het ons stil zet en opsloten in n lutje wereld. Bewegen, in t inne kommen, kreeg pertansie. Bewegen is van zukzulm vanzulfs al goud mor krigt extra daipte as ie wandeln mit open ogen veur mekoar, veur de scheppen en veur Aiwege. t Verhaal van dizze mörn gef doarveur ook n beulde kapstokken.

lopen, lopen als een vlucht, vol van wanhoop. Na alle belevenissen, zoals zijn strijd met de Baalpriesters, had Elia namelijk de moed een beetje verloren, hij wist niet meer waarvoor hij zich had ingezet. Allemaal heel invoelbaar. Het volk Israel wilde maar moeilijk naar hem luisteren en het koningspaar Achab en Izebel stond hem naar het leven.

Hier vinden we hem terug onder een bremstruik, hij wil niet meer leven. Hij is letterlijk en figuurlijk op. Hoe begrijpelijk. Hij is het spoor bijster, wat kan hij nog met zijn eigen naam, die letterlijk betekent, mijn god is de Heer (JHWH) van Israel. Het lijkt een aanfluiting. [] Maar dan wordt hij aangestoten door een engel Gods, die ook een beetje voor hem zorgt door hem brood en water te verstrekken en hem te vragen op te staan, letterlijk en figuurlijk (kom in t'èn). In het Rijksmuseum hangt dit prachtige schilderij van de 16e eeuwse Italiaanse schilder Giovanni Lanfranco. De engel stoot hem aan om op te staan. En dat doet hij uiteindelijk, zijn wandeltocht duurt wel 40 dagen en nachten tot hij bij de ultieme Gods ontmoeting komt op de berg Horeb.

Daar overnacht hij in een grot en wordt aangesproken door God: wat doe je hier Elia? hoe gaat het met je? God geeft Elia de gelegenheid om zijn hart te luchten. Eigenlijk zoals altijd bij mensen ten einde raad, komt het erop neer dat je je totaal alleen voelt staan en het daardoor niet meer ziet zitten. Luisteren is dan het begin van de oplossing, luisteren en beleven. Wat dan gebeurt, heeft te maken met: Hoe je God kunt ervaren. Kom en luister wat er staat en wat het ons wil zeggen.

“Kom in 't'ènne, Kom naar buiten”. Wat er dan verteld wordt behoort tot de hoogtepunten van de bijbelse verhaalkunst en het geeft de mogelijkheid van een ervaring die je verre te boven gaat.

Hoor maar! Eerst steekt er een enorme wind op, je kunt wel zeggen dat het een woepsterd van een storm is. De rotsen rondom spleeten er van. Ontzagwekkend om mee te maken. En toch constateert de verhalenverteller dat God niet in de wind te vinden is. Dat refrein gaan we wel drie keer horen.

Elia wandelde ook ja mit God. Joa in ons verhaal was t wandeln allerdeegs n beetje bozzeln worden, vlochten, aldernoast benaauwd. t Was Elia om t haart sloagen as laauw schuddelwoater. Noa alles wat e mitmoakt haar zoas stried mit Baalpriesters haar Elia moudveren hangen loaten en was e t spoor biester. Dat kin je joe goud indinken. t Volk Israel wol nait recht naar hom lustern en keuninkspaar Achab en Izebel wollen hom om haals bringen..

En hier vinden wie Elia weerom. Under bremstroeke. Hai wil nait meer leven. Vuilt zuk seupel. Is weg kwiet en zit op onderste beuntje. Wat het e nog aan zien noam, dij letterliek 'mien god is de Heer (JHWH) van Israël' betaikent. t Stelt ja niks meer veur.

Mor den wordt e aanstöt deur n engel van God. Dij engel zörgt veur hom. Gef hom stoede en wotter, peerdjet hom aan om in t'èn te kommen.

In t Rijksmuseum hangt dit aldernuverste schilderij van Giovanni Lanfranco oet 16e aiw. Engel stöt hom aan om in t'èn te kommen. En dat dut e op t leste. Zien wandeln duurt wel vatteg doagen en nachten totdat e op baarg Horeb Aivege ontmout.

Doar slept e in n grot en wordt e aansproken: wat dustoe hier Elia? Hou ist mit die?

God gef Elia ruimte om zuk oet te spreken. As je t nait meer waiten kin je je slim aineg vuilen. Luustern is den t begun van oplözzen. Den gebeurt er wat, kin je God ervoaren.

Kom en luuster wat er staait en wat bosschop is.

'Kom in 't'èn, kom naar boeten'. Wat er den verteld wordt heurt tot hoogtepunten van biebelse vertelkunst en gef n ervoaren dij je sikkom nait begriepen kinnen.

Heur mor. Eerst stekt der n wind op van wonder en geweld. n Woepsterd van n störm. Rotsen wuien in stukken haauwgen. Aldervrezelkst om mit te moaken. Mor in dij wind was God nait.

Na de wind komt er een aardbeving, wat moet Elia wel gedacht hebben, breng ik het er wel levend vanaf. Zo moet het mensen uit Groningen te moede zijn elke keer dat daar de aarde beeft en de NAM niet thuis geeft. Kan het nog erger? Overgelaten aan je lot en zelfs daarin niet serieus genomen. Maar in de aardbeving was God niet.

Dan volgt als derde het alles vernietigende vuur, vraag maar eens aan mensen die een brand in hun eigen huis hebben meegemaakt. Alles verloren, je familiefoto's, je hele tastbare geschiedenis, weg! Maar in het vuur was de Heer niet. [] In dit schilderij van Sieger Köder kun je de samenvatting van het eerste deel van Gods manifestatie voor Elia zien. We zien de blaadjes, veroorzaakt door de storm voorbij vliegen. Achter Elia zien we de bedreiging van het vuur en rondom hem is de rots op alle manieren gescheurd door de beving van de aarde.

Hebben we eigenlijk niet alles gehad, alle dingen die een grote indruk op je kunnen maken? Waar is God dan als hij niet daar is?

En dan: in de grote apotheose die volgt, wordt alles stil. Stilte alom en toch spreekt deze stilte, geeft deze stilte geluid. In het hebreuws de kol demama daka. Letterlijk: de stem van het ijle zwijgen. In de Groninger vertaling: noa t vuur wer t lusterachteg.

Een stem die zwijgt, lusterachteg. D'r is wat te horen maar alleen in stilte, in een ontvankelijk houding, in intieme omgang met het ontastbare. Dit is een stilte die spreekt, rechtstreeks tot het hart van wie wil luisteren, van wie zich openstelt. Op dat moment valt alles op zijn plaats. Daar wordt actueel alles waar het in wereld en leven omgaat, om de diepste grond van ons bestaan. Daar komen we ook tot onszelf en borrelen als het ware alle voor ons geldende waarden en regels op.

Als ie lusterachteg binn, dan geschiedt er wat. Dan wordt je een ander mens. Zo ook Elia, hij krijgt van God te horen wat zijn toekomst zal zijn en dat van het volk. Daar waar Elia alles zwart zag, ziet God toch licht. Ook een toekomst waarin hij niet meer als enige de kooltjes uit het vuur moet

Noa de wind kwam der n oardbeven. Wat mout Elia wel docht hebben: kom ik hier leventeg oet? Zo zel t lu in Grunnen ook goan. Elke keer beeft oarde en NAM kin t niks verschelen. Gainent dij zuk echt wat om joe gelegen liggen let. Kin t nog slimmer? Mor in de oardbeven was God nait.

Den komt er t verinnewaaiernnd vuur. Vroag mor aan lu dij brand in aigen huus mitmokt hebben. Alles kwiet, familiefoto's, ale erinnerns, vot! Mor in t vuur was God nait. [...]

In dit schilderij van Sieger Köder kin je indikt t eerste dail van Gods verschienen aan Elia zain. Bloodjes van störm vlaigen veurbie. Achter Elia zain we t draaigen van t vuur en de scheurde rotsen.

Hebben wie aiglieks nait alles had wat reuzen indruk op joe moaken kin? Woar kin God den wezen as hai doar nait is?

En den in de grote apotheose dij volgt, wordt alles stil en nosk. Stilte rondom. En toch spreekt dizze stilte. In het Hebreuws: de kol demama daka. Letterlijk: de stem van t löchte swiegen. In de Grunneger vertoalen: noa t vuur wer t lusterachteg.

n Stem dij swigt. Der is wat te heuren, mor allinneg in stilte. As ie handen open doun. Vertraauwd mit en stoef bie wat je nait aanroaken kinnen. Dit is n stilte dij sprekt, slicht en recht, liekoet in t haart van dij luustern wil, dij zuk open stelt. Doar wordt dudelk woar t in wereld en in t levent om gaat. Om daipste grond van ons bestoan. Doar vinden we onszulf ook weerom en kommen ale weerden en regels aan t licht.

As ie lusterachteg binnen, den gebeurt er wat. Den worden je n aander mins. Net as Elia. God vertelt hom wat zien toukomst wezen zel. En dat van t volk. Doar woar Elia alles swaart zug, zugt God netglik licht. Ook n toukomst woarin Elia nait meer ainege is dij kolen oet t vuur hoalen huift. Hai krig n hulp noast zuk. Elisa , dij

halen. Elia krijgt een hulp naast zich, Elisa, die zijn taak verder zal voeren. Over de overdracht van de roeping staat een even mooi verhaal in de bijbel. God zelf haalt Elia uiteindelijk thuis. Zijn knecht veilig en geborgen. De ikonenkunst heeft de zogenaamde hemelvaart van Elia prachtig afgebeeld. Een wagen met vurige paarden voert hem naar de hemel, terwijl hij zijn mantel naar beneden werkt in de richting van Elia die zijn taak overneemt. Het is een afbeelding van hoop, van tot zijn recht komen en uiteindelijk thuiskomen.

Dit bijzondere verhaal van betrokkenheid bij de belevenissen van Elia vanwege zijn roeping als profeet van God, krijgt deze zondag een pendant in de beide lezingen uit het Nieuwe testament. En deze lezingen versterken als het ware het diepste patroon van de godsontmoeting. Van de weg die wij als christenen hebben te gaan. Het versterkt ons wandelen met God en Gods wandelen met ons,

Ook daar gaat het om roeping, nl onze roeping als christenen, als navolgers van Jezus Christus.

Zoals de brief van Paulus aan de gemeente van Efeze het zegt: "Loat den aan joen gedrag zain dat ie bie t licht heuren. Alleneg in t licht kinnen goudhaid, rechtschoapenhaid en eerliekhaid ja volop wazen, deurdat ie joe ofvroagen wat of de Heer noar t zin is." D'r is geen woord Frans bij. Op dezelfde wijze spreekt het evangelie van Mattheus van deze morgen. Het is de radicale omkering van wat wij de gegevenheden van het leven menen te zijn. Liefhebben van je eigen club en anderen wellicht niet haten maar toch buiten de deur houden. Jezus keert dat in de bergrede totaal op zijn kop. Juist ook je vijanden lief hebben is zijn motto. Niet te snel genoeg nemen met een beperkte inzet.

Kom in t ènne! We gaan voor het ultieme, we streven naar meer dan het goede. Misschien moeten we met Rutger Bregman wel geloven dat: Alle mensen deugen. En dat is mooi, maar niet genoeg. Het gaat niet om goed-doen, maar om beter-doen.

t van hom overneemt. Over dizze overdracht staait ook n schier verhoal in Biebel. God hoalt Elia in t ìnde thuus. Zien knecht vaailig, in vree en verbaarg. De ikonenkunst hef dizze hemelvaart van Elia nuer oetbeeld. n Woagen mit peerden van vuur nemt hom vot en bringt hom noar hemel. Mantel glidt van hom òf richten Elia dij t van hom overneemt. t Is n beeld van hoop, van tot zien recht kommen en in t ìnde thuuskommen.

Dit biezunder verhoal over wat Elia as profeet van God mitmukt komt dizze zondag in twijspan mit baaide lezens oet Nije Testament. En dizze lezens verstaarken daipste patroon van ontmouten mit God. Van de weg dij wie as volgers te goan hebben. t Verstaarkt ons wandeln mit God en zien wandeln mit ons.

Ook doar gaait t om roupen, ons roupen as geleuvegen, as volgers van Jezus Christus.

Net as in braif van Paulus aan gemainte van Efeze: 'Loat den aan joen gedrag zain dat ie bie t licht heuren. Alleneg in t licht kunnen goudhaid, rechtschoapenhaid en eerliekhaid ja volop wazen, deurdat ie joe ofvroagen wat of de Heer noar t zin is'.

Der is gain woord Frans bie. En net zo sprekt t evangelie van Mattheus dizze mörn. t Is de radikoale omkeern van wat wie dinken of hou t mout en heurt in t levent.

Holden van joen aigen volk en aandern lichtkans nait hoaten mor toch boeten deure holden. In baargrede zet Jezus dat rondom op kop. Hol juist ook van joen vijanden is zien motto. Nait tevreden wezen mit n beetje mor joe weren veur t hoogste.

Kom in t èn. Geleuf zunder doad is as laand zunder zoad. Wie goan veur t hoogste, t mout meer den goud wezen. Meugelk mouten wie mit Rutger Bregman wel leuven dat: ale minsen deugen. Dat is schier, mor nait genog. Goud is goud, mor beter is beter. t Gaait

“Ie mouten den aal volmoakt wezen, krekt as joen Voader in hemel
volmoakt is”.
Is dat te zwaar? Welnee, kijk naar Elia, met Gods hulp redden we dat!
Amen

nait om goud-doun, mor om beter-doun.
‘Ie mouten den aal volmoakt wezen, krekt as joen Voader in hemel
volmaakt is’.
Is dat te swaar. Nee man. Kiek noar Elia, mit hulp van God redden
wie dat! Kom in t èn!
Amen